DARBOE AND CAMARA v. Italy (№ 5797/17)[1]

Обставини справи

Ця справа стосувалася процесуальних прав мігранта, який звернувся за міжнародним захистом і стверджував, що є неповнолітнім, зокрема щодо процедури визначення віку. Заявник стверджував, що він заявив про своє неповноліття та усно висловив намір подати заяву про міжнародний захист невдовзі після прибуття до Італії. Місцевий орган охорони здоров'я надав йому медичну картку із зазначенням дати народження, згідно з якою йому було 17 років. Після первинного розміщення в центрі для іноземних дітей без супроводу заявника перевели до центру прийому для дорослих. Через місяць було проведено рентгенівське обстеження його зап'ястя та кисті, на підставі якого заявника вважали повнолітнім. Після клопотання заявника й обміну доводами ЄСПЛ вказав Уряду згідно з правилом 39 Регламенту Суду перевести заявника до установ, де могли б бути забезпечені умови його прийому як неповнолітнього без супроводу: його було переведено туди через чотири дні. Заявник подав скаргу за статтями 3, 8 і 13 Конвенції.

Оцінка Суду

Рішення заслуговує на увагу тим, що це перший випадок, коли ЄСПЛ відповідно до статті 8 Конвенції розглядає скаргу щодо процедур визначення віку мігрантів, які звертаються за міжнародним захистом і стверджують, що вони є неповнолітніми.

1. В аспекті застосовності статті 8 ЄСПЛ вирішив, що вік – це засіб ідентифікації особи і що процедура оцінки віку особи, яка стверджує, що є неповнолітньою, включно з процесуальними гарантіями має важливе значення для того, щоб гарантувати такій особі всі права, що випливають з її статусу неповнолітньої. Він також підкреслив важливість процедур визначення віку в контексті міграції. Визначення того, чи є особа неповнолітньою, було першим кроком до визнання її прав і вжиття всіх необхідних заходів із догляду. Якщо неповнолітню особу помилково ідентифікують як повнолітню, можуть бути вжиті серйозні заходи, що порушують її права.

2. Розглядаючи скаргу заявника по суті, ЄСПЛ акцентував, що вирішення того, чи був заявник неповнолітнім на момент його прибуття до Італії, не входило в його завдання. Однак ЄСПЛ переконався, що заявник справді заявив про свій неповнолітній вік у певний момент після прибуття. Отже, ЄСПЛ досліджував, чи надали національні органи заявнику процесуальні права, що випливають з його статусу як неповнолітнього без супроводу, який просить про міжнародний захист, який, на його думку, передбачав два аспекти: (i) його представництво; (ii) надання адекватної інформації під час процесу визначення віку.

(i) ЄСПЛ встановив, що неспроможність органів влади негайно призначити заявнику законного опікуна чи представника, перешкодила йому належним чином та ефективно подати запит про надання притулку.

---

[1] Огляд цього рішення підготувала Анастасія Бойченко.

© Переклад й опрацювання цього рішення здійснено Верховним Судом.

(ii) Незважаючи на те, що заявник заявив, що він неповнолітній, він був поміщений до переповненого приймальника-розподільника для дорослих більше ніж на чотири місяці, оскільки влада не застосувала презумпцію неповнолітності (цю презумпцію ЄСПЛ визнав невіддільним елементом захисту права на повагу до приватного життя іноземної особи без супроводу, яка заявляє, що є неповнолітньою), а також через недоліки процесуальних гарантій, наданих йому в процесі визначення віку (немає інформації щодо типу процедури визначення віку, яку він проходив, та її можливі наслідки; не було надано медичний висновок із вказівкою на допустиму похибку; відсутність судового рішення чи адміністративного заходу, який би доводив, що заявник був повнолітнім, що унеможливлювало для нього подання апеляції).

Хоча визначення віку особи може бути необхідним кроком у разі сумнівів щодо її неповнолітнього статусу, ЄСПЛ вважав, що процедуру повинні супроводжувати достатні процесуальні гарантії. Такі гарантії передбачали призначення законного представника чи опікуна, доступ до адвоката, а також поінформовану участь у процедурі визначення віку особи, вік якої викликає сумніви. У зв'язку із цим ЄСПЛ погодився, що гарантії, встановлені законодавством Європейського Союзу й міжнародним правом, пішли далі для забезпечення цілісної та багатопрофільної процедури визначення віку. Крім того, він зазначив, що негативного впливу на право заявника на особистий розвиток і встановлення та розвиток стосунків з іншими можна було б уникнути, якби заявника помістили до спеціалізованого центру або до прийомних батьків.

ЄСПЛ визнав, по-перше, порушення статті 8 Конвенції у зв'язку з неспроможністю органів влади діяти з необхідною старанністю для виконання свого позитивного зобов'язання щодо захисту заявника як неповнолітнього без супроводу, який просить міжнародного захисту. По-друге, ЄСПЛ встановив порушення статті 3 Конвенції з огляду на тривалість та умови перебування заявника в розподільному центрі для дорослих. По-третє, ЄСПЛ визнав порушення статті 13 Конвенції (у поєднанні зі статтями 3 і 8 Конвенції), оскільки заявнику не було надано ефективного засобу правового захисту згідно з італійським законодавством, за допомогою якого він міг подати свої скарги за статтями 3 і 8 Конвенції.

Висновок

Порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).

Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування).

Порушення статті 13 Конвенції (право на ефективний засіб правового захисту) у поєднанні зі статтями 3 та 8 Конвенції.

Рішення в цій справі ухвалене Палатою 21 липня 2022 року й набуло статусу остаточного 21 жовтня 2022 року відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.

© Переклад й опрацювання цього рішення здійснено Верховним Судом.